

नवनिर्मित दक्षता व गुण नियंत्रण (विद्युत) मंडळ
यांच्यातर्फे सार्वजनिक बांधकाम विभागातील विद्युत
विषयक कामांची तपासणी करण्याचे वार्षिक मापदंड.

महाराष्ट्र शासन
सार्वजनिक बांधकाम विभाग
शासन परिपत्रक क्रमांक : दगुनि २०२४/प्र.क्र.१६१/रा.म.१
मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.
दिनांक :- ०७ जून, २०२४.

संदर्भ:- १) शासन परिपत्रक क्रमांक संकीर्ण/२०१८/प्र.क्र. १९१/रा. म.२, दि. १९.१०.२०१८.
२) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, शासन निर्णय क्र.ईएसटी-२०१६/प्र.क्र.८०/
प्रशासन-१, दि.१७.११.२०२०.

प्रस्तावना:-

सार्वजनिक बांधकाम (विद्युत) विभागाद्वारे प्रामुख्याने पुढील कामे करण्यात येतात.

१. नवीन इमारतींमध्ये MEP (Mechanical Electrical Plumbing) च्या अंतर्गत सर्व प्रकारच्या विद्युत विषयक कामांची उभारणी करणे. यामध्ये प्रामुख्याने अंतर्गत/ बाह्य विद्युतीकरण, अग्नीशमन यंत्रणा उभारणी, उद्वहान उभारणी, सीसीटीव्ही उभारणी, लघुदाब/ उच्चदाब वाहीण्या व रोहीत्र उभारणी, वातानुकूलन यंत्रणा उभारणी, जनीत्र संच उभारणी, सौर ऊर्जा यंत्रणा उभारणी इत्यादीचा समावेश आहे.
२. अस्तित्वातील इमारतींची MEP यंत्रणा व विद्युत उपकरणांची देखभाल व दुरुस्ती करणे.
३. शासनाने सोपविलेली विद्युत विषयक इतर कामे करणे.

सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या दि.१७.११.२०२० रोजीच्या शासन निर्णयान्वये सार्वजनिक बांधकाम (विद्युत) विभागाच्या कार्यालयांचा सुधारित आकृतीबंध मंजूर करण्यात आलेला आहे. या सुधारित आकृतीबंधानुसार अधीक्षक अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, छत्रपती संभाजीनगर (विद्युत) यांचेकडे अधीक्षक अभियंता, दक्षता व गुणनियंत्रण मंडळ (विद्युत) यांची जबाबदारी सोपविण्यात आली आहे. शासन परिपत्रक दि.१९.१०.२०१८ अन्वये स्थापत्य कामांची दक्षता व गुणनियंत्रण मंडळाचे, सार्वजनिक बांधकाम विभागातील कामांची तपासणी करण्याबाबत वार्षिक मापदंड निश्चित करण्यात आले आहेत. याच धर्तीवर दक्षता व गुणनियंत्रण मंडळ (विद्युत) यांचे विद्युत कामांच्या मापदंड निश्चित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्यास अनुसरून खालील सूचना देण्यात येत आहेत.

परिपत्रक :-

प्रस्तुत परिपत्रक निर्गमित झाल्याच्या दिनांकापासून दक्षता व गुणनियंत्रण (विद्युत) मंडळामार्फत शासनाने सूचित केलेल्या शासकीय तसेच निमशासकीय कामांची तपासणीचे मापदंड खालीलप्रमाणे असतील.

अ. क्र.	तपासणी प्रवर्ग	मापदंड
१	कामांची नियतकालिक निरीक्षणे (प्रतिविभाग -२)	३६
२	कामांची आकस्मिक तपासणी (प्रतिविभाग -१)	१८
३	क्षेत्रीय चाचण्यांचे पुनर्विलोकन (प्रतिविभाग -१)	१८
४	कामावर गोळा केलेल्या साहित्यांचे चाचणी निष्कर्ष (प्रतिविभाग १)	१८
५	तांत्रिक लेखा परिक्षण (प्रतिविभाग -१)	१८
६	तांत्रिक प्रशिक्षण वर्ग (प्रतिवर्ष -५)	०५
	एकुण	११३

३. नियतकालिक निरीक्षणाच्या मापदंडातील विगतवारी वेगवेगळ्या प्रवर्गाखालील कामांसाठी पुढीलप्रमाणे राहिल.

अ. क्र.	प्रवर्ग	विगतवारी
१	मूळ बांधकामे व इतर	५० टक्के
२	दुरुस्तीची कामे	३० टक्के
३	मिनी प्लॅन (मा. आमदार/ मा. खासदार यांचा स्थानिक विकास कार्यक्रम)	२० टक्के

४. विभागाकडून हाती घेतल्या जाणाऱ्या सर्व विद्युत विषयक कामांची गुणवत्ता राखण्याची जबाबदारी प्रामुख्याने क्षेत्रीय अधीक्षक अभियंता (विद्युत), कार्यकारी अभियंता (विद्युत), उप अभियंता (विद्युत), व त्यांचे अधिनिस्त विद्युत विभागाचे इतर तांत्रिक अधिकारी यांची आहे.

५. सदर मापदंडानुसार कामांची तपासणी केल्यानंतर दक्षता व गुण नियंत्रण (विद्युत) मंडळाने उपस्थित केलेल्या मुद्यांचे अनुपालन वेळीच बांधकाम विभागाच्या संबंधित कार्यकारी अभियंता (विद्युत) यांनी करावयाचे असल्यामुळे, कामांवरील गुणवत्ता राखण्यामध्ये प्रत्यक्ष सहभाग त्या-त्या विभागाच्या क्षेत्रीय अधिकाऱ्यांचा असणे क्रमप्राप्त आहे.

६. मोठी विद्युत विषयक कामे ज्यामध्ये उद्वाहने, केंद्रीय वातानुकूलन यंत्रणा, अग्निसुचक-अग्निशमन यंत्रणा, सौर उर्जा निर्मिती यंत्रणा इत्यादी वैशिष्ट्यपूर्ण कामे समाविष्ट असतात अशा कामांमध्ये विद्युत कामांची एकूण किंमत रु.१० कोटी व त्यापेक्षा जास्त आहे, अशा कामांची तपासणी अनिवार्य राहिल.

७. विद्युत विषयक कामामध्ये येणारे नवनवीन व अद्यावत तंत्रज्ञान, शासनाद्वारे उर्जा बचत व उर्जा संवर्धनाकरिता स्वीकारलेले धोरण याची माहिती विद्युत अभियंता यांना वेळोवेळी मिळणे आवश्यक असल्याने दक्षता व गुण नियंत्रण (विद्युत) मंडळाद्वारे याबाबतीत प्रशिक्षण देण्यात यावे.

८. राज्य शासनाची मालकीची विद्युत साहित्य चाचणी प्रयोगशाळा (Electrical Material Testing Laboratory) सध्या अस्तित्वात नसून कामांच्या गुणवत्ता तपासण्या वेगाने पूर्ण करण्यासाठी अशा प्रयोगशाळेची अत्यंत आवश्यकता आहे. विद्युत कामावर वापरण्यात येणारे साहित्य हे नवनवीन तंत्रज्ञानामुळे सतत अद्यावत होत असते व साहित्याच्या विनिर्दिष्टामध्ये सतत बदल होत असतात. त्यामुळे महाराष्ट्र शासनाच्या विविध इमारत बांधकामांच्या विद्युत विषयक कामावर वापरण्यात येणाऱ्या विविध विद्युत साहित्याचा दर्जा हा भारतीय मानक संस्थेने (BIS) अथवा आंतरराष्ट्रीय मानक संस्थेने (IEC) प्रमाणित केलेल्या मानकानुसार व उच्च प्रतीचा राहणेकरिता विद्युत साहित्याचे नमुने चाचणी करिता पुढील प्रयोगशाळेत पाठवून विद्युत साहित्याची गुणवत्ता पडताळणी करू शकतात.

- १) Central Power Research Institute (CPRI).
- २) Electrical Research and Development Association (ERDA).
- ३) केंद्र शासनाची विभागीय चाचणी केंद्र (Regional Testing Center).
- ४) राष्ट्रीय चाचणी आणि प्रमाणन प्रयोगशाळा मान्यता मंडळ (NABL) द्वारा प्रमाणित प्रयोगशाळा (Testing Laboratories certified by National Accreditation Board for Testing and Calibration Laboratories).

९. भविष्यात राज्य शासनाच्या मालकीच्या विद्युत साहित्य चाचणी प्रयोगशाळा उपलब्ध झाल्यानंतर सदर प्रयोगशाळेतील सर्व विद्युत चाचण्या करण्यात याव्यात. तसेच शासकीय प्रयोगशाळेत विद्युत चाचणी करण्याची यंत्रणा उपलब्ध नसल्याची सदर साहित्यांची चाचणी परिच्छेद क्र.८ मध्ये नमूद केलेल्या प्रयोगशाळेतून करण्यात याव्यात.

सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा सांकेतांक २०२४०६०७१३०६२७२८१८ असा आहे. हे परिपत्रक डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नावाने,

(सचिन चिवटे)
उप सचिव (राष्ट्रीय महामार्ग)
महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) सार्वजनिक बांधकाम विभागातील सर्व मुख्य अभियंते.
- २) सार्वजनिक बांधकाम विभागातील सर्व अधीक्षक अभियंते. (द. व गु.नि.मंडळासहीत) (स्थापत्य व विद्युत)
- ३) सार्वजनिक बांधकाम विभागातील सर्व कार्यकारी अभियंते. (जि.प. सहीत) (स्थापत्य व विद्युत)
- ४) सार्वजनिक बांधकाम विभाग मंत्रालयातील सर्व अधिकारी.
- ५) सचिव (रस्ते) यांचे स्वीय सहाय्यक.
- ६) सचिव (बांधकामे) यांचे स्वीय सहाय्यक.
- ७) निवडनस्ती (राम-१)